

10 spørsmål og svar om pensjon

1. Hva er egentlig offentlig tjenestepensjon og hvorfor forhandles den nå?

Offentlig tjenestepensjon er en pensjonsordning som kommer i tillegg til folketrygden. Den er opprettet for ansatte i staten, kommunene, helseforetak og noen bedrifter med tilknytning til det offentlige.

Bakgrunnen for forhandlingene er at dagens offentlige tjenestepensjon ikke harmonerer godt nok med folketrygden etter pensjonsreformen fra 2011.

2. Gjelder dette for meg?

Den nye offentlige tjenestepensjonen vil gjelde fullt ut for dem som går av med pensjon om mange år, tidligst langt ut på 2040-tallet.

Hvis du er født i 1962 eller før, vil du få offentlig tjenestepensjon og avtalefestet pensjon (AFP) etter dagens modell. Hvis du er født i 1963 eller seinere, vil du omfattes av den nye ordningen. Følg med på resultatet av pensjonsforhandlingene som foregår nå.

3. Hva er en påslagsmodell som partene nå er enige om?

Den nye offentlige tjenestepensjonen blir en påslagsmodell. Det er partene enige om. En påslagsmodell er bygd opp omtrent som folketrygden. Det vil si at en viss prosent av det du tjener, blir spart i en pensjonsbeholdning. Som arbeidstaker bidrar du med noen prosent av bruttoinntekten din hver måned, det samme gjør arbeidsgiveren din. I påslagsmodellen bygges pensjonsbeholdningen din opp år for år. Alle år i

jobb teller med i pensjonsgrunnlaget. Pensjonsbeholdningen skal reguleres i tråd med lønnsveksten.

4. Hvem vinner og hvem taper på påslagsmodellen?

For noen vil den nye påslagsmodellen være bedre enn den gamle, for andre blir den dårligere. I den nye modellen bygges pensjonen opp i alle årene du jobber.

De som har en jevn inntekt gjennom hele yrkeskarrieren, vil komme godt ut. Den vil være mindre gunstig for dem som har mye høyere inntekt når de går av, sammenliknet med gjennomsnittsinntekten gjennom karrieren.

De med kort yrkeskarriere og høy lønnsvekst kan komme dårligere ut enn i dagens ordning. Det forhandles om egne ordninger for de som av ulike grunner må gå av tidlig.

5. Hvorfor er påslagsmodellen gunstig for kvinner?

Påslagsordningen er livsvarig og kjønnsnøytral. Det vil si at både kvinner og menn med lik inntekt og opptjening vil få det samme i årlig pensjon, uavhengig av hvor lenge de lever.

6. Blir påslagsmodellen også en levealdersjustert pensjonsordning?

Ja. Det betyr at beløpet du har tjent opp i tjenestepensjon, fordeles over forventet gjenstående levealder for ditt årskull. Etter pensjonsreformen, der levealdersjustering ble innført, beregner Statistisk sentralbyrå (SSB) gjenstående levealder på alle i et årskull det året de fyller 61 år. Det er

denne snittalderen som blir brukt i regnestykket for påslagsmodellen. Resultatet av regnestykket blir din årlige utbetaling av tjenestepensjon.

Tjenestepensjonen fungerer dermed på samme måte som folketrygden: Jo lenger du står i jobb, jo høyere årlig tjenestepensjon vil du få.

7. Hva er egentlig partene uenige om?

Partene er enige om påslagsmodellen. Andre temaer det kommer til å bli dragkamper om, er hvor mye som skal betales inn i ordningen og om enkelte yrkesgrupper skal kunne gå av tidligere enn andre med såkalte særaldersgrenser. Et av de vanskeligste temaene i forhandlingene dreier seg om hvordan avtalefestet pensjon (AFP) skal utformes.

8. Hva står på spill i forhandlingene om AFP?

Ut fra rapporten som er laget forut for forhandlingene, er partene (arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjonene og regjeringen) enige om at offentlig AFP skal legges om til en tilleggspensjon. Når AFP blir en tilleggspensjon, betyr det at du kan ta ut pensjon fra du er 62 år, samtidig som du fortsetter å jobbe.

Arbeidstakerorganisasjonene er opptatt av at ansatte som av helsemessige grunner må slutte å jobbe tidlig skal være sikret en god pensjon. Dette kan gjøres gjennom et tidligpensjonstillegg. I tillegg ønsker arbeidstakerorganisasjonene en betinget AFP som sikrer at de som ikke har rett på ordinær AFP, kan gå av tidlig uten å tape for mye i pensjon.

9. Kommer særaldersgrensene til å bestå?

Ansatte som kan gå av med pensjon tidligere enn andre, har slike ordninger av to hensyn. Det ene er hensynet til den ansattes helse og gjelder de som har psykisk eller fysisk tunge jobber. Det andre er de som jobber i stillinger med spesielle krav til

fysiske eller psykiske egenskaper som normalt blir svekket med årene, for eksempel brannpersonell, patruljerende politi og liknende. Arbeidsgruppen som har utarbeidet rapporten fra første fase i forhandlingene, er enige om at særaldersgrenser skal bestå, men ikke enige om hvordan dette skal gjøres og hvem som skal omfattes av dem.

10. Blir pensjonsforhandlingene en del av tariffoppgjøret i år?

Ja. Først må arbeidstakerorganisasjonene bli enige med arbeidsgiverne om en avtale. Hvis de blir enige, vil arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie ta saken videre til Stortinget. Når vi kommer til tariffoppgjørene i kommunesektoren, blir det partene er enige om skrevet inn som en del av en ny tariffavtale. Det varierer fra område til område hva som er lovregulert og hva som er avtalefestet.

Hvis forhandlerne blir enige om et anbefalt forslag, vil resultatet i KS-området bli sendt ut til medlemmene som kan stemme ja eller nei. Om en eventuell pensjonsavtale blir sendt ut som en egen del eller som en del av tariffresultatet er ikke avklart ennå.

Les mer om pensjon på:

fagforbundet.no/pensjon

